

1946 da Samsun Halkevi

On beş yıl önce, yaptığımız devrimleri halkın arasında yaymak, okul dışında kalan yurttaşların yetişmesini sağlamak üzere Atatürk halkevlerini kurdu.

Bugün yurdun her köşesine, bucağına dağılmış 455 Halkevi 4000 e yakın Halkodası vardır. Sayılarının artısını sevinçle gördüğümüz bu kurumlar kadın, erkek; genç ve yaşlı ayırmaksızın bütün halkı kucaklayan kapılarını her yurttaşa, her zaman açık tutarak elinden geldiği kadar faydalı olma çalışan bir kültür yuvası, milli ülkünün öncülüğünü yapan kutsal bir ocaaktır.

Samsun Halkevi yurdumuzda ilk kurulan on dört evden birisidir. Dokuz kol üzerinde tam kadro ile çalışan evimizin 2000 den fazla kayıtlı üyesi vardır. Faal olarak çalışmalarımıza katılan üye sayısı kadın ve erkek üçyüzü aşar...

1946 yılı Şubatından bugüne kadar evimiz şu işleri yapmıştır :

Dil—Edebiyat kolu :

İki ayda bir çıkarılan Samsun Halkoevinin kültür dergisi olan 19 Mayıs'ın 73—78 sayıları çıkarılmıştır.

Evimiz yayımlarının 13 üncüsü o-

lan ve Mustafa Cura tarafından hazırlanan (Kooperatifçilik Davamız ve Samsunda Kooperatifçilik) ile 14 üncü yayımlarımız olan Celâl Çumralı'nın yazdığı (Kırk Dalganın Suyu ve Kırk çakıl) adlı eserler çıkarılmıştır.

Sinasi, Mehmet Âkif geceleri tertip edilerek bu büyük adamların hayat ve eserleri halka tanıtılmış, tertip edilen edebiyat gecelerinde Nedim, Fuzuli Köroğlu gibi divan edebiyatı ve halk şairlerimiz, temsili bir tarzda ve devirlerinin kıyafetile tanıtılmıştır.

Sene içinde muhtelif faydalı konularda 56 konferans verilmiştir. Bunun 13 tanesi hoparlörle yayınlanan radyo konferansıdır.

Gençler arasında iyi söz söylemeyi teşvik için bir hitabet müsabakası tertip edilmiş, kazananlara mükâfat verilmiştir. Cumhuriyet konusunda olan konuşmaları, Cumhuriyet Bayramında radyoda okutturulmuş ve bayram gecelerinde verilen temsillerde söylettirilmiştir.

Dil Bayramı, Lozan antlaşmasının yıl dönümü, 30 Ağustos zaferi, Cumhuriyet bayramı, Atatürk'ün ölüm yıl dönümü gibi milli günlerde tören ve ihtifaller tertip edilmiştir.

Halk dershaneleri ve kurslar kolu :

Cezaevinde bir okuma yazma kursu açılarak 50 vatandaşa okuma yazma öğretilmiştir.

Geçen senelerde açılmış olan İngilizce lisan kursu, bilenler, orta ve az bilenlere mahsus olmak üzere üç derece olarak muntazaman devam etmiştir.

Almanca lisan kursu açılarak bütünlemeye kalan öğrencilere Almanca dersleri verilmek suretiyle faydalı olmuştur.

Fransızca lisan kursu devam etmektedir.

İş ve meslek sahipleri için açılan muhasebe dersleri kursu büyük ilgi görerek devam etmektedir.

Ayrıca heveslilere bir resim kursu ve bayanlar için Biçki — nakış kursu açılmıştır.

Tarih - Müze kolu :

İl müzesiyle iş birliği yapılarak ele geçen eski eserler incelenmiş, kitabeler vakıflar müdürlüğüne bildirilmiştir. Samsun tarihine ait seri makaleler 19 Mayıs dergisinde yayınlanmıştır.

Samsun şehrinin coğrafyası hazırlanmıştır. Termedeki (Karpı) kalesi incelenmiştir.

Kütüphane ve yayım kolu :

Kitaplıktaki kitap sayısı 5541 e çıkarılmış ve bir yıl içinde 22119 vatandaş muhtelif konudaki kitaplardan istifade etmiştir.

Şehrin sekiz yerine konulmuş olan hoparlörlerle Ankara radyosu neşriyatı yayınlamakta, konferanslar, plâk yayınları yapılmakta ve halka duyurulması gerekli haber ve ilânlar okunmaktadır.

19 Mayıs dergimizin yayınlanmasında Dil-Edebiyat kolu ile iş birliği yapmaktadır.

Köyculük kolu :

Vesait sıkıntısından ancak bir köy gezisi yapılabilmektedir.

Toprak bayramı dolayısıyla Evimiz salonunda çiftçi vatandaşlarla bir toplantı yapılmış, köy muhtarları seçim meseleleri üzerinde yapılan konuşmalarla aydınlatılmıştır.

Güzel sanatlar kolu :

Sene içinde iki koro, iki senfonik orkestra, üç oda musikisi, iki ses ve bir mandolin konseri verilmiştir. Halk musikisi ve konserlerinin sayısı ondur. Radyofonik olarak bir ses ve bir milli müzik konseri verilmiştir.

Tören ve toplantılarda 21 sefer muhtelif milli oyunlar oynanmış ve şarkılar söylenmiştir.

Evimiz salonunda Ticare lisessi resim, kız enstitüsü alışları sergisi, Uzel biçki dikiş yurdu sergisi, İngiliz çocuklarının resim sergisi, resimli İngiliz tarım sergisi açılmış ve vatandaşların istifadesine arz edilmiştir.

Evimiz resim amatörleri yaptıkları yağlı boya eserlerle C. H. P. sanat mükâfatına iştirak etmiştir.

Spor kolu :

Gençler için açılan güreş ve boks dersleri devam etmiş ve bölgeler arası yapılan güreş müsabakalarına katılan güreşçilerimiz Sivas ve Zonguldak gençlerine karşı muvaffakiyet kazanmışlardır.

Bayanlara mahsus olmak üzere bir cinnastik kursu açılmış ve devam edenler için faydalı olmuştur.

Denizcilik bayramına iştirak eden kütrekçi ve yüzülerimiz muvaffakiyetler kazanmışlar, birincilik ve üçüncülük almışlardır.

Temsil kolu :

Meraki, Mahcuplar, Züğürtler, isimli komediler birer gece, Andavalpalas dört gece, Babur şahın seccadesi üç gece, kör piyesi iki gece, Şair evlenmesi 2 gece, Asım piyesi 1 gece, İstiklâl piyesi 3 gece, İhtiyar kız komedisi üç gece oynanmıştır.

Akıl ticarethanesi, Teklif, Bir Ses Dirlik düzenlik, Penbe Hanımın evi isimli piyes ve komediler radyoafonik olarak hoparlörlerle yayınlanmıştır.

Kültür filmlerinden 10 tanesi üç gece halka gösterilmiş, İngiliz Tarım sergisine ait filmlerden 3 tanesi yine halka parasız olarak Zafer sinemasında seysettirilmiştir.

İlkokul öğrencilerine kukla oynatılmıştır.

Sosyal yardım kolu :

Muhtelif suretlerle temin ettiği 2490 lira gelirini aşağıda gösterilen yardım işlerine sarfederek mümkün olabilen yardımları yapmıştır:

Ceza evinde açılan kursa devam eden vatandaşlara kitap, defter, kalem almış, fakir öğrencilere kitap, yiyecek, ayakkabı, elbise, palto, yol parası yardımları yapmış, yüksek tahsile devam eden fakir talebelere para gönderilmiş, veremli hasta vatandaşlara gıda alabilmeleri için para yardımı, yine fakir ve hasta vatandaşlara memleketlerine gidebilmeleri için yol parası yardımı hasta vatandaşlara reçetelerini yaptırmak suretiyle ilaç yardımı yapılmıştır.

Merzifon hatıralarından :

BAHÇECİK PINARINDA [*]

Bir yıldız bağ önü bir köye uğratmışık.
Yanık yüzlü bir köylü kadınla karşılaştık
İneğini sulardı pınar başında durmuş
Benim de susuzluktan dudaklarım kurumuş
Ona doğru yaklaştım dedim «yenge merhaba»
Selâmımı alarak dedi geldiniz İsa
Sumu içeceksiniz durda çekeyim malı
Bu pınardan içenin kalmaz hiç bir vebalı
Gelde sana suyundan üç yudum ben içirem
Tiksinme ellerimden şifalıdır bu su hem
Doldurup ellerini geldi uzattı bana
Birdenbire bağlandım bu saf köylü kadına
Başak kokan avcuna dudağımı uzattım.
Köylülüğün zevkini bu avuçlarda tattım.
Bahçecikli Fehime köyünün Pınarından
Üç yudum su içirdi bana avuçlarından
Sonra ıslak elini saçlarımda kuruttu
Bana pınar başında bir kaç dua okuttu.
Şimdi git Tanrım sana dilediğini versin
Muratçıgın olursa beni de yadedersin.
Unutmadım bugünü yıllar geçti aradan
Andıkça tazelenir içim, bu hatıradan
Hangi bir köye varsam pınarından tadarım
İçtiğim her yudumda o lezzeti ararım..

FAZILA ATABEK

Bahçecik Merzifon bağları arasına sıkışmış ufak bir köydür. Eski adı Uruncuktur.

© G E C E

Ay doğmasın ufuktan hatırlatmasın bana
Mazideki bir günün verdiği ızdırabı
O gecenin hayali içimde yana yana
Kırılmıştı kalbimin aşkı çalan rubabı

O gidiş son gidişti geri dönmedi daha
Ardından koşan gözler onu göremez oldu.
Mehtap, kederle doldu, kavuşmadan sabaha
Hayaller beslediğim o emellerim soldu.

ŞAHABETTİN ATIKOL

Samsun Halkevi

Çalışmalarına Ait Düşünceler

Cemil Sena ONGUN

Halkevlerimiz, bilhassa Cumhuriyetimizin kazandığı yeni zihniyeti, yeni ülkeleri yaymak ve gerçekleştirmek hususunda en verimli ve heyecanlı faaliyetlere sahne olmaktadır. Her Halkevinin ayrı ayrı yayınladığı dergiler incelendiği zaman, bu evlerin durup dinlenmeden milletimizi aydınlattıkları, onların genel eğitim ve görgülerini artırma işinde pek önemli ve yorulmaz bir azimle çalıştıklarını anlamak güç değildir. Asıl dikkate değer cihet, bu evlerin, gençleri yetiştirmek ve şehrin kabiliyetli elemanlarını geliştirmek, onları daha faydalı ve asıl işlerle uğraştırmak işindeki müsbet faaliyetleridir. Bir çok gençler vardır ki, mali ve ailevi durumları itibarıyla yüksek öğretime atılamamaktadırlar. Halbuki bunların içinde pek zeki, çalışkan ve çalışmak isteyen kimseler nadir değildir. Halkevleri, bunları kahveden, kumardan ve işsizliğin doğurabileceği her çeşit fena alışkanlıklardan kurtararak kendi göğsüne basmakta, onlara çalışma ve kabiliyetlerini tekâmül ettirme imkânlarını vermektedir. Bu suretle, halkevleri yalnız bir nevi halkokulları manzarasını göstermemekte, belki, aynı zamanda her çeşit istidadı ve şahsiyeti geliştiren bir enstitü vazifesini de görmektedirler.

Bir iki ilimizden başka şehirlerimizde medeni hayat çok mahdud ve yurtdaşlarımızın manevi ihtiyaçlarını

karşılayacak müesseseler çok az bulunduğu için, buralardaki aydınlar kadar da gençlerin zamanlarını faydasız işlerle geçirmeleri, sıkıcı olduğu gibi zararlı ve hazine bir hadisedir de ancak Halkevleridir ki, bunların herbirinden kabiliyetleri nisbetinde faydalanarak halkımızı, memleket davalarına, dünya medeniyetinin yeni olay ve ihtiyaçlarına ve yardumumuzda gerçeklenmesini özlediğimiz ve istediğimiz modern hayat zihniyetinin özelliklerine ve vasıtalarına alıştırmaya ve bunları inanarak kullanıp tatbik etmeye muvaffak etmektedirler.

Bu işler, o kadar basit ve kolay değildirler. Mahiyeti itibarıyla manevi olan her inkılabın, insanların kalb ve vicdanlarında esaslı bir iz bırakarak yerleşebilmesi, yıllara ve çok müsbet ve şuurlu telkinlere ihtiyaç gösterir. Adeta bu işler, nesillerin işidir. Ve bunların mütemadi olarak yardım etmeleri ve yarım kalanları tamamlamak hususunda en alicenap, yorulmak ve usanmak bilmiyen hamlelerle uğraşmalarına sağlanabilir. Bu bakımdan Halkevlerinin sahne faaliyetleri, yayın faaliyetleri, müzik konferans ve diğer gösteri faaliyetleri önemli bir rol oynarlar. Fakat bunların isimleri bile, ne kadar çok ayrı kabiliyette insanlara ve unsurlara ihtiyaç olduğunu da gösterir. Bir taraftan eleman ve personel bulmak ve diğer taraftan bu iş-

lerin icap ettiği parayı tedarik etmek içinde bulunduğumuz şartlar dahilinde pek de kolay değildir. Üstelik, yürüten, işleyen, hareket eden her yenilik ve mefkûreye karşı bilir bilmez engel olmak isteyenlerde yok değildir. Başkanları on paralık bir menfaat beklemeyen zamanlarının ve hayatlarının en uzun ve kıymetli devirlerini bu evlerdeki çalışmalara hasrederler. Memleket gençlerine bu kutsal yuvalarda faydalı ödevler vermek için paralanırlar. Şehrin diğer kabiliyetli elemanlarını, bütün halkı tatmin etmek maksadıyla en büyük ve derin bir hamiyet ve yurtseverlikle bu evlere bağlamak ve çalıştırmak için uğraşırlar.

Fakat bunlara rağmen bir takım menfi ruhlu ve haris insanlar tarafından bu aziz emekler küçümsenir ve sanki kendileri daha iyisini ve üstünü yapabilirlermiş gibi, vücuda getirilen bu eser ve faaliyeti tenkit ederler. Sanki Halkevleri, kapılarını bu kimselere kapatmış gibi, semtine bile uğramadıkları bu milli kurumlarda çekilen emeklerin mahiyetini bilmediklerinden sadece aleyhte söz söyler, yardım edecekleri yerde bu mefkûre ışıklarını söndürmeye, felce uğratmaya çalışırlar.

Mesela, Samsun gibi önemli ve fakat küçük ve mamur bir vilâyetimizde hemen hiç bir aile yoktur ki, çocukları bir okula devam etmemiş olsun. Bu itibarla okullara mensup olanların Halkeviyle ilgili hareket ve çalışmalara iştirâk etmeleri, bütün şehri meşgul edebilir ve bu yuvaya bağlayabilir. Hal böyle iken Halkevine başkan olamamış veya başkanlığın mutlaka büyük menfaatlar sağlayan bir makam olduğu zan ve vehmine düşmüş olan öyle kimselere rastlan-

mıştır ki, bunlar garip bir kıskançlık ve rekabet hissiyle öğrencileri ve okul dışı kalmış olan kabiliyetli gençleri bu evlerde çalışmaktan menetmek veya çalışanları küçümsemek küçüklüğünde bulunmuşlardır. Daha açıkça söylemek lâzım gelirse, hemen Türkiye'deki Halkevleri içinde birinci safta bulunan ve faaliyetsiz bir gün bile geçirmiyen bu aziz evin, emektarlarını gerek ahlâk ve gerek kültür itibarıyla geri farz ederek bu milli müesseseyi bir nevi serseri yatağı haline getirmiş göstermekten zevk almaktadırlar. Bu baltalama hareketlerine rağmen işlerine dört elle sarılmış bulunan mefkûreci arkadaşlarımız ne kadar kutsal bir değerde iseler, en ufak bir yardım yapmadan çeşitli maksatlarla aleyhe çalışanlar da o kadar bayağı ve sefilirdirler.

Olgun bir cemiyetin olgun evlâtları, yürüyeni ve işliyeni durdurmaya değil, geliştirmeye ve hız vermiye mecburdurlar. Resmi günlerimize ait törenler, büyük adamlarımızı ebedileştirme hareketleri, gençleri yetiştirmek için yardımcı dersler, spor, mahalli hususiyetleri ilmi bir şekilde yayınlama, dünya cereyanlarından haber verme, aile toplantıları, sergiler, evlenmeler... gibi hep bir toplanmayı ve bir masrafı zaruri kılan çalışmalar ilimizde yalnız, ve münhasıran yalnız Halkevimizin vazifesi halini almıştır. Bu önemli işlere hayatlarını vakfedenler, gölge edenlerin de samimiyet ve memlekete olan bağlılıklarından şüphe etseler haksızlık etmiş olmazlar.

Herkese malumdur ki, Halkevlerinin siyasal bir gayesi yoktur. Mensuplarına da hiç bir maddi fayda temin etmez; temin ettiği manevi fayda ise, yurda hizmet etmek aşkının sevincin-

İyi Çocuk mu, Çok Çocuk mu?..

Emir ALP

İkisine birden kavuşmanın saadetine, ferahlığına doyum olmaz ama bir arada böyle bir «mazhariyet» e ulaşmanın zorluğu karşısında birisini üstün tutmak lazım gelirse bence iyi çocuk konusu ilk safa alınır.

Millet binasının temeli çocuktur. Temel ne kadar sağlam olursa bina da o kadar ömürlü olur. Millet ömründe «ebediyet» esas olduğu için onun temelini teşkil eden çocuğunun vasfında aranılan malzeme kuvvetli karakter, sağlam bünye, olgun kültürden ibarettir. Birbirinden ayrılamayan bu üç esaslı unsurla yetişen çocuklar, kendi milletini tekâmüle ulaştırır, her türlü sarsıntıdan korur.

Karakteri bozuk, bünyesi sarkık, kültürü eksik milletin çocukları ise yalnız kendi milletinin bakasını tehlikeye düşürmekle kalmadığı gibi baka müddetince insanların huzur ve sükununu

den ibarettir. Buraya mensup olanlar, bir Havarî gibi, bir misyoner gibi kendilerini ideal emrinde bir nefer telakki etmektedirler. Kimseden bir teşekkür bile beklemeyen bu aziz emektarların her çeşit kapristen uzak olarak giriştikleri savaşta meyûs olmadan ilerlemeleri, kendi değerleri kadar da güttükleri davanın meşruiyet ve asaletine delâlet eder.

Ümit ederiz ki, onları yanlış anlayıp bir çok zorluklara rağmen başarı

bile sarsar ve böyle bir sarsıntıdan korunmak için her milletin devlet teşkilâtında gösterdiği hassasiyet göz önünde ve okul programlarıyla özel teşekküllerle birbirleriyle müsabaka halindedir. Bu yönden başarı gösterenlerin dünya ölçüsündeki rollerinin ne kadar tesirli olduğu görülmektedir. Yedi sekiz milyonundan kırk elli milyonuna kadar mütekâmil milletlerin yüz milyonlarca geri milletlere hüküm ve nüfuzlarına hak verdiren vasıf ve şart ise bu tefevvuktur ve bu tefevvuku hazırlayan şey, yukarıda kayıtlı ve işaret etmiş olduğum malzeme ile yetişen çocuklar ve onlardan terekküp eden milletlerdir. Bir hainrayı hiç unutamıyacağım: Vaktile Londrada kral sarayının civarlarında bir ilk okul binasında, bölgenin ilk okulları son yılı mezunlarının birincileri arasında bir müsabaka imtihanı kararlaştırılan

gösteren arkadaşlarımızın eserlerini görenler, bu anlayışlarından ve gördükleri hakikatleri görmek istemeyişlerinden utanır ve hiç olmazsa suçlarını bağışlatmak için ellerinden gelen yardımı yapmakta kusur etmezler. Gerçek ve faziletli yurttaşlara düşen en asil vazife yıkmak değil yapmaktır. Ve hiç bir iddiaları olmayan Halkevi emektarlarına saygı duyuyorlarsa bari engel olmamak lütfünde bulunmaktır.

tırılır, kral sarayına yakın olması dolayısıyla şeref hatırası olmak üzere davet edilmiş olan kral da heyete dahil olmak takdîrkârlığını gösterir, çocukların bilgileri yoklanır, birincilik seçiminde ihtilâf çıkar, kralın hâkemliği rica edilir, kralın birinciliğe seçtiği çocuk hakkında hayrete düşen öğretmenler kurulu hayretlerini gizlemeye çalışırlarken göz uçları ile birbirine bakıştığını sezen kral onlara:

— Hayret ettiniz değilmi? Birinci olarak tanıdığım bu çocukta tam karakteristik bir tip seziyorum, seçimime sebep bu olmuştur demek suretiyle dikkatlerini celp eder. Bu ihtar yeni bir inceleme vesilesi olur ve krala hak verdirecek bir sonuca erilir...

İşte bu ruh, o milleti o kadar yükseltmiştir ki, elli milyona varabilmişken dünya ölçüsünde baş rolü almasını sağlamıştır.

Büyük inkılaplar yaratan, bütün yenilikleri hazm eden Türk milleti, kendi seciyesini elinde tutarak diğer unsurları da kazanırsa ve kazancını israf etmezse gayeye ulaşır ve üstünlüğü elde etmiş olur, bunun için de çocuk velilerinin disiplin nezaretleri; okul programlarına, asrın icap ve ihtiyaçlarına, milli terbiye ve bedenî ekzersizleri ve bilgi metodları ile faydalı olan kışla müktesebatına ve serbest üniversite halindeki Halkevlerimizin rehberliklerine uygun şekilde cereyan etmesi lâzımdır.

Hiç ihmal götürmeyen bu fonu üzerinde yep yeni bir «misak» gerekmektedir. Fakir, zengin her çocuk yeni

KARACAOĞLAN GİBİ

Ferman dinlemiyor gönlüm haşarı
Taştı yatağından sabrım dışarı!
Başımı bir yaman sevdaya verdim,
Düşüm vatanımdan kardeşler ayrı!

Yarin hasretiyle yanar, dağhyım
Sırma saçlarına tutkun, bağhyım,
Bahtımsa genç yaşta ezelden kara;
Ben hangi derdime ağlamalıyım?

Gurbet zehir gibi içimde akar,
Ufkumda hicranlar şimşekler çakar,
(Fıratım!) gözlerim yollarda kaldı
Ne gelen bir yolcu, ne uçan kuş var!

M. Sükrü Fırat

misakın disiplinile yetişmesinde ana babanın rolü çok önemlidir.

Fakir deyince duraklıyoruz. Seciyesinde hayır düşüncesi önemli bir yer tutan milletimizin bu duygusunu kıskırtmak isten değil. İyi niyetli rehberler bu işte çok başarı gösterebilir. Dedelerimiz doyuracak, giydirecek, okutacak yetim ve fakirleri kendileri arardı. Hayat şartları ağırlaşmış ve başkalaşmış olmasına göre iki tarafın karşılaşması için iyi niyetli rehberlere, sosyal teşekküllere ihtiyaç vardır.

Hasılı tam manâsile bir milletin tekâmülü: kuvvetli karakter, sağlam bünye ve kültür unsurlarıyla yuğrulmuş iyi çocuklarına bağlıdır.

Samsun'a ait Folklör İncelemeleri...

Celâl ÇUMRALI

Folklör incelemeleri Halkevlerimizin Dil—Edebiyat kollarının çalışmaları arasında en önemli yeri tutar. Bu araştırmaların milli edebiyatın yapısını pekleştireceğinden asla şüphelenmemelidir. Bir sokak, bir sebze adının, bir adak yerinin, bir düğün geleneğinin halk şiirini, hikâyesini, romanını besleyen güv kaynaklardandır.

Diğer yönden folklör incelemelerinin faydalarını sadece edebiyat bakımından düşünmek yersiz olur. Bir şehrin özelliğini ortaya koyan, coğrafi durumları kadar; gelenekleri, konuşmaları, giyiniş biçimleri gibi manevi varlıkları değildir? Bu varlıklar bazan bir bucaga, bir ilçeye, bir kaç köye, bazan bütün memlekete yaygın olabilir. Bu ayrımları veya benzeyişleri kardeş halkevlerinin folklör çalışmaları açıklayacaktır. Eğer diğer yurt köşelerinde aynı türküler ata sözleri söylenmekte, aynı gelenekler yaşamakta, aynı biçimde urubalar giyilmekte ise o yerin halkevi derhal dergilerinde bu konulara dokunmalıdır. Böylece bütün yurdumuza ait ortak veya başka folklör varlıkları gösterilmiş olacaktır.

İşte biz bu inançla Samsun içine ve çevresine ait incelemelerimizi sırayarak yayınlıyacağız.

Bu bilgiler sözlerine güvenilir kişilerden, Samsun adalet dosyalarından derlenmiştir.

1 — Düğün gecesi havaya bir kaç el

silâh atmak : köy düğünlerinde, köyün delikanlıları coşarak, erkeklik onurlarının verdiği tabii bir gururla, sevinçle, düğün günü ve gecesi havaya bir kaç el silâh atarlar. Erkek milletin şanıdır atıcılık! çok güzel ama gelgelim işin bir de acı yönü var: Çoğu zaman bu silâh atmak eğlencesi düğünü gözyaşlarına boğacak olaylara sebep olmaktadır.

2 — Kapı parası : Bu gelenekte düğünle ilgilidir. Gelin kız evinden alınıp oğlan evine getirilirken, yolda daha ziyade oğlan evine yaklaşıldığı sırada köyün delikanlıları gelini getirmekte olan taşıtın önüne ip gererler ve kendilerine kapı parası namile bir bahşiş verilmeden kafilenin geçmesine engel olurlar. Bu para oğlan evi yönünden verilir. Belli bir miktarı yoktur.

3 — Trabzon bileziği — hasır örgü Trabzon kuyumcularının yapmakta olduğu ve hasır örgü veya Trabzon bileziği namile tanınmış bir bilezik vardır. Altından olur. Cidden nefis bir sanat eseridir. Daha ziyade Trabzonlu olupta Samsunda yerleşmiş ve artık Samsunlu denebilecek kadar eskimiş bulunan zengin ailelerde tek veya çift Trabzon bileziği oğlan evi tarafından kıza hediye edilmeden düğünün yapılmasına kız tarafı asla izin vermezler.

4 — Gümüş hamam taşı : Düğünle ilgilidir. Keza düğünün şartıdır. Gümüşten yapılmış zarif bir hamam taşı geline hediye edilmesi gereklidir.

Samsundan üç aylık not :

Alaçam'da 20 gün

M. Şükrü FIRAT

Cumhuriyet rejiminin başlıca prensiplerinden birinin de : memleketi sosyal ve ekonomik her alanda kalkındırmak olduğu hepimizce bilinen bir hakikattir. Böyle olmasına rağmen gerek Cumhuriyetten evvelki yüzyıllarda ve gerek cumhuriyetten sonraki çeyrek asırlık zaman içindeki kalkınmada dahi bir çok şehir ve kasabalarımız istenildiği gibi gelişmemiş yıllarca bakımsız, imara muhtaç ve sönük kalmışlardır. İşte; güzel Samsunumuzun son zamanlarda nahiye ilceye tahvil edilen Alaçam ilçesi de böyle kasabalardan biridir. Memleketim Samsuna yaptığım son üç aylık kısa bir seyahatta ilk defa Alaçama da uğrayarak bizzat gözlerimle görmek suretile bunun şahidi oldum.

Karadenizin coşkun dalgalarıyla sinesini öptüğü, verimli ve geniş bir top ak parçası üzerinde etrafı dağlarla çevrili yüksek havası ve iyi içme suları ile ihtisamlı bir tabiat dekorunun canlandığı bu güzel kasabanın, bu durumuyla mütenasip şimdiye kadar herhangi bir kalkınma hamlesi ve bayındırlık hareketi görmemesi cidden yazıktır.

Yıllardanberi bozuk olup nakliyatın güçlüğüle yapılabildiği Bafra—Alaçam şosası Alaçam tarafından halen on kilometrelik bir kısmın inşasına

başlanmış olmakla beraber inşaat pek ağır gitmektedir. Bu çok önemli yolun diğer kısımlarının da ihalesi yapılarak biran evvel ulaştırmaya açılmasına şiddetle ihtiyaç vardır.

Karabogaz denilen mahalden Alaçamın Toyran köyüne kadar tahminen on kilometre bir sazlık ve bataklık mevcut olduğundan kasaba ve köylerinde sivrisinek orduları ve sıtma hükmü sürmektedir. Mezbaha mevcut bulunmadığından kasaplık hayvanlar ilcenin içinden geçen dere kenarında kesilmekte ve bu da ayrıca halkın sıhhatını tehdit eden bir amil olmaktadır. Sihhi ekip namına bir tane hükümet doktoru ve yarım teşkilatlı küçük bir eczahane, kültür namına da bir ilkokul kapaşı daima kapalı duran halkevinden başka bir şey yoktur. Güzelleştirme cemiyeti kurulmuş, Alaçam belediyesinin Gümenüz, Bafra ve Samsuna işlettiği bir otobüsle kamyonun hasılatı bu cemiyetin yegâne varidatını teşkil ediyor. Fakat ortada henüz yapılmış bir şey mevcut değil, kasabanın sokakları ve bütün iç yolları yürünemeyecek derecede bozuk olduğundan yağmur yağdığında çamurdan geçilmez bir hale gelmektedir. İlcenin şöyle dolaşacak küçük bir meydanı dahi yoktur. Yeni kurulmakta olan elektrik fabrikası halkın sevinç ve

memnuniyetini mucip olmakta ise de bu pek önemli ihtiyacın tamamlanması ve Alaçamın ışığa kavuşması için daha bir hayli beklemek lâzımgeldiği anlaşılmaktadır.

Alaçamda her evin bir bahçesi ve içinde kuyusu vardır. Halkın ekserisini mübadil vatandaşlar teşkil etmektedir. Bunlar çalışkan ve mütevazî kimseler olup tütüncülük, ziraat ve küçük sanatlarla meşgul olmaktadır. İlçenin başlıca mahsulü tütün, mısır, ve diğer hububattır. Bunlardan tütün müstesna diğerleri ihraç edilmemekte, yalnız kasabanın ihtiyacını karşılamaktadır.

Alaçam koyu

Alaçama yaya olarak bir saat kadar ileride sahilde deniz ve Alaçam koyu ve bu koy boyunca tabiatın nadir yarattığı güzel bir kumsal mevcuttur. Buraya yazın halk gerek yaya gerek otobüs veya arabalarla giderek banyo etmekte, gezmekte ve civardaki ormanlarda avlanmaktadır. Daha sahilden suya bir kaç adım atınca insanın boğazına kadar gelen ve akşamları dağlarının ardından güneş batarken karşısında Sinop burnunun görüldüğü, aynı zamanda tabiatın lütfiye ve lütfiye karşı da mahfuz bulunan bu koya bir iskele inşa olunarak İstanbuldan Trabzona kadar gelip giden vapurların uğraması temin edilse ve sahille kasaba arasına muntazam bir şosa yapılırsa, bunun ilçenin iktisadi ve içtimai hayatında ne kadar önemli bir rol oynayacağına şüphe yoktur.

Gümenüz

Alaçam—Sinop yolu ve sahil bo-

yunca Karadenizin mavi etekleri üzerinde hırçın dalgaların ninnisiyle nazlı bir gelin gibi uyuyan, Alaçama bağlı güzel ve büyük bir köy vardır: Gümenüz. Tabiat burada da o eşsiz güzelliklerini göstermekte hasis davranmamış, toprağında saklı bulunan altın hazineleri kadar güneşin de doğuş ve batış zamanlarındaki haliyle göz ve gönüllere ilâhî bir akışı vardır. Bu akış bize sadece aşkı ve yaşamayı terennüm ediyor. Fakat ne yazık ki, aşağı yukarı Alaçamın yarısı kadar büyük ve nahiye olmıya namzet bulunan bu köy de uzun yıllar ihmalin gadrine uğramış ve imar namına; köyün çarşısına köylünün kendi emeğiyle yaptığı adı kaldırımla, Muhtar Hasan Köroğlunun gayretiyle yapılan bir ilk okuldan başka bir şey yapılmamıştır. 17 yıldanberi yapıldı, yapılacak diye lâkırdısı ağızlarda halâ bir efsane gibi sürüp giden Alaçam—Gümenüz yolu dahi kazma yüzü görmemiş o bebat haliyle durmaktadır. Teşkilât olarak burada da ancak, Frengi mücadele memurluğu, halk ve köy odaları, telefon, orman bölge şefliği, sahil muhafaza ve tekel satış memurluklarını görüyoruz. Başlıca mahsulü tütün ve mısırdır.

İnsan rubu üzerinde bu kadar derin akisler bırakan ve coğrafi durumlarıyla olduğu kadar, ekonomik durumları ve nüfus kesafeti bakımlarından da büyük ehemmiyeti haiz bulunan bu iki güzel yurt köşesi de bakılacak ve kalkındırılacak olursa memleket için istikbali parlak büyük bir varlık teşkil edecektir.

HİKÂYE

Oyuncak Gemi

Berkuk Noyan

Onu tanıyışım pek tuhaftır: yolunun üstünde bir ilk mektep vardı. Sabahın erken saatlerinde işime giderken, çocukların bir kuş civıltısıyla bağıştıkları, gürültü ve yaramazlıklarıyla ayağa kaldırdıkları mektep avlusunun hemen karşısında bir duvar kenarına onu dikilmiş görürdüm.

Üstü başı perişan, çok zaman tıraş uzamış, bu, gülen, koşan, oynayan, her hareketlerinde hayattan bir parça taşıyan gençlere bakardı. Bir tarafı daha fazla ağarmış saçları, henüz genç görünen yüzüyle garip bir tezat teşkil ediyordu. Uzun boylu, zayıf, esmer bir adamdı.

Niçin bu sabah saatlerinde, herkesin işe koştuğu, satıcıların yeni yeni mahallelere dağıldığı zamanlarda bu mektep avlusunun karşısına dikiliyordu? bilmiyorum. Fakat hemen hergün görmekten doğan bir aşinalıkla artık ona kendime daha yakın bularak bakıyordum.

Yüzü çok ızdırap çekenlere mahsus bir donukluk ve durgunlukla renksiz, fakat gözleri garip bir ateşle pırlıtlı idiler. Bilseniz ne gözler. Bir dela yanından geçerken bana bakmıştı da görmüştüm: içinde bütün bir ömrün acıları, söylenmemiş ızdırapları, kederleri, neşe ve sevinçleri, her şeyi saklı olan bir çocuk kadar masum ve munis bakışları vardı. Bu günden sonra onu daha yakından ve daha dikkatle tetkik

etmiştim: yüzünde insana dokunan bir başkalık, hallerinde görmüş geçirmiş kimselerin asaleti vardı. Bu perişan halile bile karşısındakine saygı telkin edebiliyor, konuşmadan insanı kendi hüviyeti içine alabiliyordu. Sonra çocuklara bakarken yüzünün, hatları yumuşuyor, bir iç çekişle göğsü kabarıırken bakışları, yavrusunu seyreden bir ananın gözleri gibi derin, esrarlı, şefkatli bir hâl alıyordu.

Kimdi? neyin nesiydi? böyle her sabah burada ne arıyordu? bilmiyorum. Fakat bana öyle geldi ki bu adam, kimbilir nasıl kaybettiği yavrusunun bir benzerini bu çocuk kalabalığında bulmaya çalışan bir zavallı, bir talih-sizdir.

Yaz günleri sıcağın bunalan Samsun'a akşam, bir şifalı el gibi uzanır ve asıl hayat akşamları birlikte başlar. Park, bütün sabit boyu, iskeleler, günün ağdalaşan sıcağında hareketten kesilmiş, uyusup kalmış insanların kalabalığı ile bir anda dolar, akşam meltemlerinin okşayıcı eli altında bütün şehir ayaklanır. Ben, çok vakit bunaltıcı bir sıcakta geçen çalışana saatlerimin rahat ve sükununu serin sahil boyunda, iskelelerde aramışındır. Sıcaktan uzamış telgraf tellerini andıran bir gevşeklik içinde bu akşam da sahile doğru yürürken içime bir tazelik ve hafiflik dolduğunu, sanki yeni bir hayat kazandığımı zannediyordum.

Güzel bir yaz gecesi idi. Hafif dalgalarla kımıldıyan bir deniz önümde uzanıp gidiyordu ve gökte, her zamandan daha parlak ve parlak oldukları için daha büyük, daha yakın görünen yıldızlar vardı. Fener'e doğru bakıldımı, denize vuran ışıklarla şehir, daha büyümüşe benziyordu.

Park iskelesinin nihayetine doğru yürüdüm. Önümde denizin hafif bir mırıltıya benzeyen sesi, arkamda hareket eden, yaşayan bir şehrin gürültüsü vardı ve ben, yaşamın bütün zevkini varlığında hissederek, her adımda biraz daha denize giriyordum gibi bir hisle iskelenin ucuna geldim.

Vakit geç olduğundan mı nedir kimseler yoktu. Hayır.. bir kişi, tek bir kişi.. iskelenin ta ucuna dikilmiş, elleri ceketinin ceplerinde, bütün ışıkları yakılarak bir donanma gecesi yaşayan limandaki yolcu vapuruna bakıyordu. Geminin suya vuran ışıkları, buradan bakıldım bize kadar uzanıyor, sonra, yıldızların ve şehrin ışıklarla birlikte hafif hafif dalgaların beşğinde sallanıyordu. Ne güzel gece idi...

Uzun zaman sudaki ışık oyunlarını seyrettim ve sonra nasıl olduğunu bilmiyorum, birdenbire, bu elleri cebinde benim gibi denizi ve gemiyi seyreden adamı tanıdım. O idi.

Karanlıkta, bize kadar gelen hafif ışıklar altında bir kat daha gümüşleşen saçlarla, gözleri vapura çevrilmiş, hiç kımıldamadan bir heykel gibi dımdık duruyordu. Yandan görebildiğim yüzü rüyalara dalmışa benziyordu.

Göre göre uzaktan tanıdığım bu

adamla konuşmak ihtiyacı beni, esen meltem gibi sardı. Ta yanına dikilerek ona baktım, gelişimi duymadı. Bir konuşma kapısı açmak için:

— Vapura mı bakıyordunuz? diye sordum. Sözlerimi duydu mu? bilmiyorum. Fakat uzun zaman cevap vermedi. Sonra, tam benim yeniden konuşacağım sırada, derin ve kırık bir sesle, âdeta rüyada konuşur gibi:

— Hayır dedi, bu o gemi değil.. Benim ona aldığım vapurun iki bacası vardı, sonra rengi de beyazdı, bembeyazdı. Bütün oyuncakçı dükkanlarını gezerek beraber beğemiştik..

İçimde bir yanıklık, gözlerimde bir buğu peyda oldu ve bu zavallı adamcağızın nasıl daima çocuğunu düşünerek mektep kapılarında dolaştığını, çocuğuna ait hatıraları aumak ve tazelemek için mektep çocuklarının oyunlarını, yaramazlıklarını seyrettiğini ve belki de onların içinde kendi çocuğuna benzeyenleri görerek, hergün nasıl bir ızdırabın ateşinde kıvrana kıvrana yandığını düşündüm.

İçim burkuldu.. Boğazımda düğümlenen bir hıçkırığı yanında salıvermek için oradan uzaklaştım. Dönüp baktığım zaman o, hâlâ aynı yerde, gözleri ileriye dikilmiş, elleri ceketinin ceplerinde, yüzünde muhakkak o rüyalı ifade ile vapura bakıyordu.

Hafif deniz meltemi ağarmış saçlarını tarıyor, açık yakasından dolarak gömleğini bir yelken gibi şişiriyordu ve o, iskelenin ucuna dikilmiş bir ızdırab heykeli gibi hareketsiz, hep aynı vaziyette duruyordu.

Hayat bu...

Edebî tenkit :

İki eser dolayısıyla [*]

C. Sena ONGUN

Samsunun neşeli ve çalışkan çevresinde ekonomik faaliyetler kadar da kültürel faaliyetler aynı tempoda ve bazan birbiriyle yarış edencesine gelişmektedir. Halkevinin verimli çalışmaları, halkın genel eğitimine büyük hizmetler yaptığı gibi, bu kutsal evin sayın üyeleri de ayrıca bireysel çalışmalarla, bu hizmet alanını büsbütün genişletmektedirler. Bir taraftan yersel konuların incelenmesi, diğer taraftan tarihsel konuların yayınlaması gibi Samsunu, yalnız içinde oturanlara değil, bütün yurttaşlara tanıtıcı olan emekler son zamanlarda daha geniş bir çapta artmak istidadı göstermiştir. Bu arada halkevinin sayın üyelerinden ve şehrin değerli yargıclarından Celâl Çumralının iki küçük eseri, bir istidadın öncülerinden olmak itibarıyla dikkatimi çekti. Bunlardan biri **Büyü** adındaki şiir mecmuası, diğeri **Kırk Dalganın suyu ve kırk çakıl** adındaki küçük hikâyeler broşürüdür.

Bir yargıcın artist ruhlu oluşuna hayret etmemelidir. İnsanın resmi hayatı dışında bir de içsel ve özel hayatı vardır ki, gerçek kişiliğimiz bu hayatta saklıdır.

Bu iki eser hakikatta birbirini tamamlıyan iki ayrı hedef gözetmektedir. **Büyü**, şairin tamamen kendi gençlik ve kalbine ait duyguların itiraflarını yapmakta **Kırk dalganın suyu ve kırk çakıl**'da ise, daha çok halkı-

mızın psikolojik özelliklerini tesbit etmektedir.

Büyü bir şiir mecmuası olarak günümüzün genç şairlerinde görülen Ultramodern duygu ve tasarımlardan uzak bir eserdir. Vezin, kafiye vesaire gibi şekle ait görüntüleri bakımından klâsiktir. Üzerinde durulan konular ise daha çok **Aşk**tır. Ve bu bakımdan lirik bir eserdir. Üslup ise bazı küçük çetrefilliklerine rağmen sade ve temiz Türkçedir. İçinde: Gök, yıldız, yaprak, toprak, bahar, gün, gül, kâinat, tanrı, gölge, ışık, insan, su, güzel... gibi kelimelere sık sık rastladığımız bu (30) şiirin hepsini bir tek manzumenin çeşitli parçaları gibi telâkki etmek mümkündür. Şair bu eserinde, sadece kendi kalbine ait sırları ve ızdırapları yaymak istediği içindir ki **Büyü**'de belli başlı bir ideal yoktur; ve cemiyete ait tesir ve teessürlere ait bir işarette görülemez. Bu itibarla şair bu eserinde dimağıyla değil kalbiyle çalışmıştır denebilir. Bunun içindir ki her lirik eserde görülen saf ve masum çarpımları bu eserde de görmek mümkündür. **Uçuş** başlıklı parçada :

Deniz durgun... dalgalar ince, uzun ve tel tel
Bu teller üzerinden yay gibi kayıyoruz.
Dinle, aşkın sesi bu, ve bu her şeyden güzel
İçimiz dışımızda ruh olduk uçuyoruz.

[*] Celâl Çumralının (**Büyü**) adlı şiir mecmuasıyla, evimiz neşriyatının 14 cüsünü teşkil eden (**Kırk dalganın suyu ve kırk çakıl**) adındaki hikâye kitabı

Kit'asının son misramdaki dil hatasını bir tarafa bırakarak, bütün eserde şairin aynı aşk humması içinde olduğunu farkedebiliriz. **Uçurum'da :**

Onların üntünde vücudun paktır;
Silebilmek aşka tapan içindir.

ve Beklenen gölgedeki :

Yollar destanını söyler vuslatın
Aşkla yaşanan her saniye altın.
beyitlerinde olduğu gibi.

Çumralının aşkını, seksüel bir aşk zannetmek hatalı olur. Eserde belirsiz müphem ve gayesini tayin etmekten çekinen marazî ve melânkolik bir hava vardır ki, zaman zaman şairin sembolik bir maske altında ifadesi güç bazı şeyleri saklamış olduğu vehmini vermektedir. **Boşlukları bekleyen kuş'ta** Ahmet Haşimin garip bir metamorfozunu görmek mümkündür :

Bahçedir ötesi bu ses selinin
Kuşu billûrdandır, çiçeği camdan
Geceye ne kahr böyle akşamdan?

Erir birer birer yorulan renkler
O zaman bir «kuş» göz bebeklerinin
İçinde o korkunç boşluğu bekler!

Bize öyle geliyor ki, bu esercik, Çumralının ilk denemesidir; ve henüz aşkı tatmadan evvel duyduğu bir ihtiyaç ve tutkunun ifşasıdır. Psikoloji ve estetik bakımından durumu bu olan **Büyü'nün** yanı başında **Kırk dalga-nın suyu ve kırk çakıl** adındaki yurt hikâyeleri orijinal bir kabiliyeti işaret

etmektedir. İçinde 15 küçük hikâye bulunan bu eserin her parçası, yurdumuzun ve ulusumuzun öyle ince hususiyetlerini taşımaktadır ki, eser okunurken **Büyü'de** beklediğimiz tesir ve havayı bu hikâyelerden almaya muvaffak oluyoruz. Bu eser bilhassa kültürsüz halk tabakalarının ruhunu, zihniyetini, ahlakını, inançlarını ve nihayet felsefesini birer ikişer sahifelik hikâyeler içinde bütün yersel renkler teşhir etmektedir. Bu az bir başarı değildir. Ahmet Rasimle Ömer Seyfettin'in daha realist bir gözle kaynaştırılıp yoğunlaştırılmasından doğacak bir hikâyeciliğin ilk deneyişlerini Çumralının bu güzel eserinde keşfetmek mümkündür. Bize öyle geliyor ki muharrir, şüirden ziyade hikâyelerinde daha geniş bir başarı göstermekte ve bize istikbal için daha cazip vaatler ve ümitler vermektedir. Bu hikâyelerden birini diğerinden ayırarak takdim etmeye lüzum görmüyoruz. Diyebiliriz ki her biri ayrı ayrı gerek konu ve gerek üslup ve ifade itibarıyla orijinaldır. Ve her biri ayrı ayrı bir roman konusu olmaya bile elverişlidir.

Celâl Çumralı, şiirlerinde, kalbinin titreşimlerine ne kadar itina ile dikkat etmeye muvaffak olmuşsa, bu birbirinden güzel olan hikâyelerinde de yurd ve ulusumuzun dikkata layık, ince ve gizli ruh ve cemiyet hallerini o kadar isabetle temsil etmiye muvaffak olmuştur.

Samsun'un Ticaret organları:

İttihadi Millî Türk sigorta şirketi

Samsun Şubesi

Nuri ÖZBALKAN

İttihadi Millî Türk Sigorta Şirketi'nin Samsun ve Türkiye'nin muhtelif yerlerinde bulunan Osmanlı Bankası yapmaktadır. Şirket 8 Nisan 1334-1918 tarihinde kurularak İstanbul Ticaret Siciline 4606 numara ile kaydolmuştur. Sermayesi tamamen tediye edilmiş olup 300.000 Türk lirasıdır. İhtiyat akçesi de 1.360.000 Türk lirasıdır. Merkezi İstanbul'da Galata Ünyon hanındadır.

Şirket Osmanlı Bankası ile daimi bir irtibat halinde olduğundan şirkete ait bütün paralar Osmanlı Bankasında kalır. Şirketin kasası, ve bankası Osmanlı bankasıdır.

Şirket, Harik, Nakliyat, Otomobil ve cam, Kaza, Hayat, Yangın sigortalarının hepeini birden yapar. Ailelerin istikbalini temin eder, ihtiyarlık için sermaye hazırlar. Sigortalıları cebri bir iktisat ve tasarrufa sevk eder. Eşine ve çocuklarına karşı mukaddes vazifeyi yapmağa yardım eder.

Memleketimizde kâfi derecede tekâmül etmiyen bu sigorta yaptırmak, işi bilhassa gelenek ve görenek üzerine akim kalmaktadır. Fakat ileride zuhur eden birkaç hâdise üzerine yavaş yavaş bu sahaya da atılmak mecburiyeti vardır.

Amerika'da öyle sigorta neveleri vardır ki insan bunların çeşitleri karşısında hayret etmeden duramaz. Meselâ bir piyanist parmaklarını, bir şarkıcı kız veya erkek sesini, bir boksör kollarını, bir koşucu veya bisiklet yarışçısı ayaklarını sigorta ettirir. İleride işleyemeyecek hale geldiği zaman evelden temin ettiği irat ile herhangi bir işe başlamak suretile hayatını devam ettirmeğe muvaffak olur.

Burada bilhassa hayat ve kaza sigortası meselesi üzerinde durmak istiyorum.

35 yaşında bir adam günde 12 kuruşu bu hususa hasretmekle, vefatı akibinde, ailesine veya yirmi sene nihayetinde berhayat olursa kendisine 1000 lira temin eylemiş olur.

Aynı zamanda bir de kaza sigortası yaptırmış ise :

Gayet ehven bir ücret ile - vefat halinde ailesine 1000 Türk lirası - Daimi maluliyet halinde 1000 Türk lirası - ve muvakkaten faaliyetten mahrumiyet halinde diğer tazminatlardan ayrı olarak 200 gün müddetle bir yevmiye temin edebilir.

Diğer sigorta neveleri de aynı esas üzerine kurulmuş olduğundan onlardan bahsetmiyorum. Hayat ve Kaza sigortasından fazla bahsedişimin sebebi itti-

hadı Milli Sigorta Şirketinin bilhassa bu nokta üzerinde fazla durmuş olmasından ileri geliyor. Burada aslı bir ilânda şöyle yazıyor :

Bir seyahata çıktığınız zaman eşinize avdetinize kadar yetecek para bırakmaksızın gitmezsiniz. Fakat... yarın "Ebedî yolculuğa" çıkarsanız ona bırakabileceğinizi ancak bir Hayat Sigortası temin eder.

Diğer Sigorta Şirketlerinin Samsun Ajanları

Halk Sigorta Şirketi :

İsminden de anlaşıldığı veçhile halka yardım elini uzatmak için teşekkül etmiş bir şirkettir. Samsun Acentası'nı Çalışma Yurdu sahibi Sedat Kaptan yapmaktadır. Dairesi Gümrük caddesi üzerinde Devlet Denizyolları acentasının karşısındadır.

Şirket her sahada sigortacılığı kendisine esas ittihaz etmiş. Bu haller içinde vaki müracaatları karşılamak için canla başla çalışmıştır. Her gün artan taleplerin bunun bir neticesi olduğu olsa gerek.

Yangın, hayat, nakliyat, seylâp, kaza sigortalarını istenilen şekilde müşterilerinin bünyesine uygun olarak yapmaktan çekinmez. Böylece de memleket ekonomisine hizmet etmiş olur.

Güven Sigorta Şirketi Samsun Ajansı

Güven Sigorta Türk Anonim Şirketinin Samsun Ajanlığını Gazi caddesi üzerinde Lüks mağazası yapmaktadır. Bu da diğer sigorta şirketlerinin yaptıklarının aynı yapar.

Bilhassa hayat sigortası için telefonlarla çağırılan yerlere gider. Orada

Y A Ş A M A K

Aram açık benimle,
Ara sıra benimle,
Dostum alın terimle!

Sevda mı düşte gerek,
Ateş mi kışta gerek.
Ekme mi taştta gerek!

Kurt düşer iz üstüne
Kul gelir diz üstüne
Kişi var öz üstüne!

Kişi var inci dizer,
Kişi var dilde gezer,
Kişi var yelde tozar!

Bir dağ bilirim yelsiz,
Bir kuş bilirim dilsiz,
Kişi varmola yarsız!

Yaprak düştü havuza,
Dağlar omuz omuza :
Kavga döğüş nemizel!

Celâl Çumralı

sigortalanacak kimse ile görüşür ve onun emirlerini daha doğrusu ricalarını yerine azamî derecede çabukluk ve kolaylık göstermek suretile getirmekten çekinmez.

Ünyon Sigorta Şirketi Samsun Ajansı

Bu şirketin temelleri Fransa tarafından kurulmuştur. Yani gerek sermayesi ve gerekse idaresi Fransızlara aittir. Memleketimizde sigortalar mevcut değilken kurulmuş olup çalışmaları memleket dahilinde bir yaprağın damarı şeklinde yaymıştır.

Sigortacılığın her sahasında yüzlerce senedenberi edindiği tecrübelerine göre yapmaktan çekinmez.

Çocuk okutmakta güçlük çeken ana, babalara :

Öğrenme Kooperatifi

M. Cura

Bugün, memleketimizin İstanbul, Ankara, Samsun, İzmir, Adana gibi okulları çok olan şehirlerinde şiddetle duyulan bir ihtiyacın kooperatifleşme yolu ile nasıl giderilebileceğini belirtmek istiyorum. İhtiyaç şudur :

Ortaokul ve liselerde okuyan öğrencilerin hemen pek çoğu sınıflarının seviyesine göre geri kalmaktadır. Bunun çok çeşitli sebepleri vardır. Bu gibi çocuklar hali vakti yerinde ise hususi ders alır. Hususi ders pahalıdır. Ankara ve İstanbul'da saati beş liraya, İzmir, Adana ve Samsun'da üç dört liraya kadar verilir ve alınır. Sınıfında başarı gösteremiyen iyi niyetli binlerce öğrenci bu ücreti veremediğinden kadere boyun eğer, bütünlemeye kahr veya sınıfta kahr. Hatta bunlardan yüzlercesi her yıl (Belgeli) damgası yiyerek kapı dışarı edilir.

Mevcut klasik öğrenme ve öğretme yerlerinin milletimize yetmediği artık bir gerçektir. Lâkin şimdilik bizi sıkmakta olan bu dar gömleği genişlettiğimiz zamanda bile benim anlatmak istediğim dert yine ayakta kalacaktır. Çünkü bu neviden dertlere çareler arayan, düşünen ve üçü beşi bir araya gelerek fikir ve imkânlarını birleştiren velilere rastlanmıyor. Herkes çocuk yetiştirmenin çok güç olduğunu, bir genci büyütüp okutup da topluluk hayatına katabilmenin İstanbulu fethet-

mekten daha zor olduğunu söyleyip duruyor. Bununla beraber hareketi hep başkalarından bekliyor. Çünkü söylemek başka, iş başarmak da başkadır.

Bu ihtiyacı kolayca gidermenin ancak kooperatif yolile mümkün olabileceğini düşünerek çocuklarını okutmakta zorluk çeken ana ve babalara çok enteresan bir tertip sunuyorum.

Öğrenme Kooperatifi :

1 — Kurulması :

Her şehirde, çocukları okuduğu sınıfta sıkıntı çeken ana ve babalar (veya çocukların kendileri) bir araya gelerek bir öğrenme kooperatifi kurarlar. Her kooperatifte olduğu gibi burada da giriş ve çıkış serbest olup, ihtiyaç duyan gelip kayıt olur, işi biten veya maksadı hasıl olan ayrılır.

2 — Ortaklık :

Kooperatifte kaldığı zaman içinde payına düşen parayı vermeyi kabul eden ve kooperatifin defterine kayıt olan her öğrenci velisi (veya öğrenci) kooperatifin ortağı olur.

3 — Sermaye ve masraflar :

Bu kooperatifin, aslında bir sermayesi bulunmayacaktır. Meselâ, bir yıl başında kayıt olan yüz öğrenci var diyelim. Bu yüz öğrencinin matematik, fizik, yabancı dil gibi üç veya dört ders grubuna ayrıldığını düşünerek bu

dersleri verecek öğretmenlerin ücretleriyle bina, ışık ve ısıtma masraflarını yuvarlak hesap ayda (800) lira olarak kabul edelim. İşte bu masraf, devam ettikleri hususi derslerin sayısına ve sınıflarına göre mevcut öğrenciler arasında paylaşılır. Ne eksik, ne fazla, herkes tam bir adâletle kendi payına düşeni verir ve derslerdeki noksanlarını devamlı şekilde buradan tamamlar. Ortakların azalması veya çoğalması kooperatifin yürüyüşüne hiç bir engel çıkarmaz. Öğrenci sayısıyla beraber masraflar da azalır veya çoğalır. Masraf bir seviye civarında durdurulabilirse ortak arttı'ca yük hafifler ve en nihayet herkes için seve seve verilebilecek olan ayda üç beş lira gibi az bir para ile çocuklarımız sıkıntıdan kurtulmuş olur.

Kooperatifin varlığını her tehlikeyden korumak, mobilye, sıra, tahta gibi âlet ve edevatını tamamlamak, kırtasiyesini, temizliğini ve güzelliğini emniyete almak için gelirin küçük bir kısmı ile istenirse yedek bir sermaye de teşkil edilebilir ve edilmelidir de.

Ortaklar genel kurulu arzu ederse dayanışmayı daha da ileri götürerek, aynı kooperatifin gözcülüğü ve kılavuzluğu altında - masrafı yine kooperatif usulüyle paylaştırarak - tatil kampları da kurabilir.

4 — İdaresi :

Ders yılı başında ilk kayıt olan ortaklar toplanarak aralarından bir yönetim kurulu seçerler. Bu yönetim kurulu, bütün ortaklar adına öğrenme kooperatifini idare eder. Yıl sonunda yapılacak bir toplantıda genel kurula karar hesap verir. Yapılan işleri gösterir. Genel kurulca yeniden yapılacak işler hakkında kararlar alınarak yeni

bir seçimle yeni bir yılın işine başlanır.

Yine genel kurulca seçilecek mürahipler kooperatifin bütün işlerini yıl içinde daimi bir gözetleme altında bulundururlar. ***

Başka memleketlerde aynı fikir ve konuda kitaplar ve gazeteler okumak alışkanlığında olan kimseler arasında veyahut da birlikte adı belli bir şey öğrenmek, birlikte eğlenmek maksatlarıyla (Manevi kooperatifler) adı altında kooperatifler kurulmuş, hattâ bu şekilde başlamış muazzam kütüphaneler varmış. Bizde de bazı bazı geçici olarak bu türlü hareketlere rastlanıyor. Meselâ bu sene Samsunda (Ticaret muhasebesi) öğrenmek isteyen 25-30 genç birleşerek aralarında para temin ettiler ve bir ticaret lisesi öğretmeninden bir arada üç ay kadar haftada üç akşam ders gördüler. İşte bu kooperatifçe bir girişmedir. Fakat geçicidir. Hakiki bir kooperatif geçici olmamalıdır. İsteklilerin durmadan değişeceği ve artıp eksileceği belli olmakla beraber, öğrenme kooperatifinin levhası, bayrak gibi yüksekte durmalı, yerinden hiç inmemelidir.

Gençlik, gençlik diye milletçe bağrışılan şu günlerde böyle bir kımıldanmanın resmi makamlarca da destekleneceğini ve hattâ ilk zamanlarda bina ve sıranın Halkevleri veya Halk Partisi idarelerinin sağlanabileceğini umuyorum. Bununla beraber hemen söylemeliyim ki, hiç bir kooperatif, lütuf ve merhameti giriş bilânçosuna sokmamıştır ve sokmamalıdır. Bu ancak, olsa olsa ilk hareket yıllarında bir yardımlaşma olabilir. Sonraki yıllarda bu öğrenme kooperatifleri, Bakanlığın lise ve ortaokullarına hattâ ilkokullarına hakiki bir yardımcı olarak ve kendi

Samsunun Osmanlı hükûmetine geçişi (Çelebi Sultan Mehmet Han)

Şefik Alişık

Osmanlı İmparatorluğunun beşinci Padişahı olan Sultan Mehmet Yıldırım Han'ın şehzadesidir. 1402 senesi ilkbaharı olan Nisan ayında Kara Devlet Şahı perişan edip Amasyaya geldi başgimsiz Amasya Emiri oldu.

(Kitab-ül Enba'da Bayezit kütüphanesinde mevcut olan) Gümlü oğlu "Ali paşa,, Çelebi sultanın lalası, veziri Yakut paşa beyler beyi ve Amasya muhafızı akıl ve bilgisi ile kendisini beğendirmiş olan Gümüş kadısı "Elhaç Halil Efendi,, Nişancı, Gümüşlü zade hoca Celâl Çelebi defterdar oldu.

Amasya bilginlerinden Nigdeli zade "Sofî Bayezit çelebi,, Dış görünüşe göre Çelebinin öğretmeni gerçekten yönetkeri olmuştu. Bu zat Amasya'nın idare yönetkeri, mutlu bir adamı sayı-

lırdı. Amasya bilginleriyle Çelebi Sultan namına bu zat daima beraber bulunuyor, Çelebi Sultan bile bilginler kuruluna aralıktaki giriyordu.

Amasya eski Emiri Şadgeldi beyi de avutmak için kız kardeşi ve Divitçi Ahmet paşanın en küçük kızı "Şehzade Hatun,, u 17 yaşına giren Çelebi Sultan Mehmet'e nikahladı.

Amasya emareti Çelebi Sultanın gelmesile "Amasya, Sivas, Tokat, Çorum, Canik, Doğu Karabırsar, Ankara,, vilâyetlerinden ibaret büyük bir çevre olan yerlerin başkenti Amasya idi.

Çelebi Sultan'ın en büyük biraderi Süleyman bey Edirne'de oturup Rumeli hükümdarı, diğer büyük biraderi "İsa bey,, de Bursa'da oturmakta ve Bursa havalisine hükümdar olmuştu.

kendisine dayanarak, kendi vasıtalarıyla yükselcektir. Hiç bir resmi makama bir kurşuk masraf kapısı açmadan millet çapında bir hareket olacaktır.

Bir zora rastlayınca, kitabını defterini koltuğuna sıkıştırarak Ayşenin Fatmanın kapısını döğen çocuklarına böylece devamlı bir başvurma yeri bulundurabilmek ne büyük bahtiyarlıktır.

Üstelik bunun başka bakımdan da faydaları vardır. Kooperatiflerin iç yüzünü, içinde yaşaya yaşaya öğrenen ve seven, faydalanan bu çocuklar yarın hayata atıldıklarında istihlak, istih-

sâl ve kredi gibi her çeşit kooperatiflerin sadık ortakları olacaklardır. Bizim milletimiz kooperatifçiliği öğrenememiş ve tanıyamamıştır. Çektığımız bir çok sıkıntıların ve duyduğumuz acıların hiç değilse yüzde sekseni bu yüzdendir.

Son söz olarak şunu söylemek isterim ki, bu yazımla ortaya atacağım fikir tohumuğu öğrenciler ve veliler arasında istekliler bulurda filizlenirse, eğitim ve öğretim bahçesinin en verimli ağacı olacaktır.

Aynı zamanda Karamanliler Timur'un buyruğu ile tekrar Konya'da iş başına geçmişti ki Karaman oğlu "Mehmet bey,, Emir olmuş diğer eski beyler de emirliklerine ermişlerdi. Bu suretle Osmanlı Türklerinin kurmaya çalıştıkları ulusal birlik Timur'un üstünlüğü ile dağılmıştı.

Halebe kaçan "Mesudi tekkesi,, şeyhi Şahabettin Ahmet Çelebi yerine de ileri gelen şeyhlerden (İmadüddin-i Ömer-ül - Fiddavî) yani Gümüşlü Ömer ki şimdi Gümüşhacıköy kazasına bağlı Gümüş nahiyesinden Ömer Çelebidir. Mesudi tekkesi şeyhi ve Atabey medresesi ders hocası iken Kudüs'e kaçan Şemszettin Ahmet Çelebi yerine de Lâdikli İsrâfil ders hocası oldu.

Amasya hükümet adamlarından Yazarlı oğlu "Yakup Paşa,, Ankara, Kutlu Şah oğlu "Kutlu paşa,, Tokat, Toruntay oğlu "Kaya paşa,, Çorumlu beyler beyisi oldular. Her biri adamlarile birlikte çıkıp gittiler.

Ancak Osmaniye Emiri "Koca Mahmut bey,, Tokattan kaldırıldı, yerine kardeşi oğlu olan "Hasan bey,, oğlu Abdullah Çelebi tayin edildi. Sivas'ı koruyan Kürtoğlu "Mezit bey,, itaat etmekle yerinde kaldı. Sivas büyüklerinden Kadı Burhanettin'in dayısı oğlu Yıldızlı oğlu denilen Mehmet beyin de hizmeti geçmişti.

Lâkin Samsun Emiri Kubat oğlu (Alâettin Ali bey) in ileri gelenlerden olmasına ve cesurluğuna dayanarak, Timur'un himayesine mağrur olarak Çelebi Sultanı küçük gördü çünkü Amasya beylerinin kendisine uyacağını umuyordu. Bu sebepten kendi başına emretmeğe kalkıştı.

Aynı zamanda Çonkar aşiretine ve Timur'un himayesine güvenen İnal oğlu (Tacettin İbrahim bey) Tokat havalisine yayılıp kendi başına hareket, ovalarda bayağı hükümet ediyordu fakat Tokat ileri gelenleri bunu şehre yanaştırmıyordu.

Canik beyi olan Alpaslan bey, Kubat Oğlu'nun aksine Çelebi Sultan'a saygı ile hareket ederek Ali beye düşmanlık ediyordu. Taşan oğulları (Ali, Ahmet) beyler ise Köprü, Hayza ve Osmaniye civarında bulunan Zeytin kazalarını elleri altlarına almışlardı. Çelebi Sultana saygıları vardı, itaatte idiler.

Kubat oğlunun saygısızca hareketi Tacettin İbrahim beye nispetle önemli idi. Çünkü Canik beyi Alp Aslan'ı mağlup ederek Niksar'ı kuşatmıştı. Amasya'dan giden yeter bir kuvvetle Kubat oğlunu dağıtarak Taşan oğluna sığınmıştı. Taşan oğlu Ahmet beye Samsun emirliği verildi bu suretle Ali beyin hayatı da sona erdi.

Tokat emirliğine atanan (Kutlu paşa) beraberine yani adamlarına önemli bir kuvvet ayırmıştı. Kutlu paşa, evvelâ Tokat kalesini zaptedip sonra İnal oğlu'na Amasya emareti hududundan çıkıp gitmesini teklif etti.

İbrahim bey bu teklife eğlenerek cevap verdiğinden "Kutlu paşa,, üzerine düşen işini yapmaya koyuldu. İbrahim beyin başında 20 000 kadar süvari vardı. Amasyadan gönderilen kuvvetle "Kutlu Paşa" kuvveti birleşerek İbrahim beyin kuvveti fena halde bozguna uğratıldı. Tokat havalisi bu suretle şerhlerinden kurtulmuş oldu.

HIKÂYE:

Solan Çiçek

Nuriddin Atasoygil

Oğuz son dersini de bitirmişti. Rahat bir nefes alıp yorgunluğunu gidermek için Beyoğlu caddesine çıktı. Bazen ileriye geriye akan insan selini seyrediyor, bazen de vitrinlerin önünde duruyor ve sonra yine yoluna devam ediyordu.

Nihayet meşhur pastahanelerden birine girerek kendine rahat bir koltuk aradı. Caddeye bakan köşede istediği yeri buldu. Gayesine kavuşan insanlar gibi, yorgun vücudunu koltuğa yerleştirdi. Radyodan hafif bir oda musikisi aksediyordu. Ruhu yükselten bu ses armonisi, ona pek zevkli geldi.

Kendinden geçmişti. Omuzuna hafif bir elin dokunuşu ile irkildi. Başını çevirince, çok sevdiği arkadaşlarından Ressam Cemili gördü. İçinde sevinç şimşekleri çaktı. Kalbinden dudaklarına yükselen samimi canlı bir sesle :

— Dünyalar bahşetselerdi, bu kadar sevinmezdim. Hangi rüzgâr buraya attı seni? Gel otur şöyle de tath tath konuşalım, allahaşkına!

— Seni burada görünce hemen içeri daldım. Birkaç defa okula geldiğim halde bulamadım. Neredesin yahu? Burada hiç uğramadın; böyle olurmu ya?

— Emin ol ki her zaman aklımdasın. İki haftadan beri yazılı yoklamalarla meşguldüm. Onun için hiç vakit bulamadım. Bu gün artık tahammülüm kalmadı, Ruhumu dinlendirmek arzusu ile buraya geldim. Yeni eserlerini me-

rak ediyorum. Neler yarattın? Anlat bakalım!

İki dost böylece tatlı mevzulara daldılar; Hem konuşuyorlar, hem de ara sıra giren, çıkan çiftleri gözlerinden kaçırmıyorlardı. Bu esnada karşılarındaki masaya, etrafına şuh kokular serpen genç bir çift oturdu. Çok serbest ve biraz da bayağıca tavırlarla, ulu orta konuşuyorlardı. Turgut, kızı hemen tanımıştı. Arkadaşına :

— Şu kızı hiç gördün mü? diye sordu. Cemil :

— Hallerinden sokak kızı olduğu anlaşılıyor amma, kimdir bilmiyorum?! Turgut, derin derin içini çekti. Zavallı kız dedi; çok acıyorum ona! nihayet işte bu yola düştü.

Cemil — Demek sen onun mazisini biliyorsun!

Turgut — Durl! senin içtimai hadiselerine karşı kuvvetli alâkanı bilirim. Belki biraz uzun sürer; eğer vaktin müsait ise, anlatayım da dinle!

Cemil — Merak ettim; haydi çabuk anlat! seni dinliyorum.

Turgut bunun üzerine hikâyeye başladı :

— Evvelce oturduğumuz evin arkasına düşen bir apartmanın bodrum katında oturuyorlardı. Babasının on seneden beri gözleri görmez olmuştu. Apartmanın sahibi Yakup bey çok iyi kalpli bir adamdı. Onlara, kapıcılık vazifesi verdi. Bu vesile ile orada oturuyorlardı. Annesi de çamaşırcılık yapı-

yordu. Ayaklarını yorganlarına göre uzatmasını biliyorlar, namusları ile günlerini geçiriyorlardı. O zaman bu kız, onbeş yaşlarında idi. Başka çocukları olmadığı için, kızın gözünün içine bakıyorlar, bu yıpratıcı ve bıktırıcı hayattan kurtulmayı, ancak onun istikbalinde arıyorlardı. Kızcağız da bu temiz hava içinde mektebine gidip geliyordu. Günler, aylar, hatta seneler geçtikçe görüş ve anlayışları değişiyor, muhitinin ve arkadaşlarının müsbet menfi hareketleri ve davranışları onda yeni yeni arzu ve emeller uyandırıyor. Mektebe götürdüğü zeytin ve ekmekten ibaret yemeğini, zengin arkadaşlarının gözünden kaçırıp, bir suç işlemiş gibi, تنها yerlerde utana sıkıla yediğini kız kardeşime bile anlatmıştı. Arkadaşları ipekli çoraplar, süslü elbiseler giyerken, kendi ayağındaki kalın iplik çorapları, üstündeki rengi uçmuş pazen entariyi gördükçe, zaten fazla gülmeye alışmamış dudakları büsbütün donuklaşıyor, için için eriyordu. Gitgide artan bu hal, bir sene kadar devam etti. O sene ilk defa birkaç dersten ikmale kaldı. Bu, onun mektebe karşı sevgisini sarstı. Bulunduğu çağın ihtiyaçlarından mahrum oluşu buna katılınca, kendini dizginsiz bir kısrak gibi başıboş bırakıverdi. Gençlik ateşinin susayan kıvrınıları ile, yolunu sapıtmış arkadaşlarının teşviki, onu ötede beride gezmeğe alıştırmıştı. İlk günlerde biraz çekiniyordu. Yavaş yavaş bu endişe de ortadan kalktı. Kızı genç erkeklerle tanıştırdılar. Onlarla çaylara, balolara gidiyor, türlü vesilelerle geceleri geç vakte kadar eğleniyordu. Bu hayata gittikçe temayülü arttı. Erkek arkadaşlarının ona sık elbiseler, çoraplar hediye ettiğini görüyor, daha fazla ateşleniyordu.

Bir gün baloda bir artistle tanıştı. Artist, ona çok büyük bir alâka gösterdi. Kız da ondan hoşlanmıştı. Bir kaç buluşmadan sonra gencin ısrarı ile bir yuva kurmağa karar verdiler. O günden itibaren birbirlerine : (Nişanlım) demeğe başladılar. Fakat, kız bu baş döndürücü eğlence ve zevklerden bir türlü kendini alamıyordu. Erkeklerle beğendirmek ve onların ruhuna nüfuz etmek için, bütün zekasını kullanıyordu. En büyük merakı, şimdiye kadar görüşmediği tip ve meslekten gençlerle tanışmaktı. O sene imtihanlarını veremedi ve sınıfta kaldı. Zavallı ebeveyni, bütün gayretlerine rağmen, kıza lâf anlatamadılar. Bütün ümitleri boşa gidiyordu. Alil babası düşünce ve teessürle büsbütün fenalaştı; sağ kolu ve bacağı tutmaz oldu. Onsekiz yaşını bulan kız ise, daha çılgın bir hal aldı. Gözü hiç bir şey görmüyordu. Yazın muhtelif erkeklerin kollarında plâjlara gidiyor, kırlarda sabakladığı bile oluyordu.

Bütün bu hareketlerini nişanlısından gizlemeğe çalışıyordu. Fakat sevgilisinin hallerinden şüphelenen artist, onu muhtelif fırsatlarla kontrol etti. Birgün Suadiye plâjında bir gençle beraber, lüks kabinelerden kolkola dışarıya çıktıklarını görünce, artık her şey bitmişti. Son ve acı bir mektupla alâkasını kesti. Kız, artık çapkımlar arasında meşhur bir sima olarak dillerde dolaşmaya başladı. Onu her tanıyan genç, beraber geçirdiği saatleri anlatıyordu. Ahbabları, akrabaları, kısaca, onu tanıyan bütün muhiti aralarında artık yer vermez oldular. Herkes ondan nefret ediyor, gördükleri zaman başlarını çevirip geçiyorlardı. Bu haline artık tahammül edemeyen ebeveyni, bir daha kabul etmemek

S A M S U N Halkevi Çalışmaları

Yılbaşı aile gecesi :

Yeni yıla girişimiz münasebetiyle Halkevli gençler bir aile toplantısı tertipliyerek yeni yılı neşe içinde karşılamışlardır. Valimiz Orhan Güvenç ve generalin şeref verdikleri toplantı çok nezih ve eğlenceli geçmiş, geç vakte kadar devam etmiş, milli oyunlar oynanmış, monologlar söylenmiştir.

Öğretmenler toplantısı :

4 Ocak Cumartesi günü Samsunda bulunan bütün okullar öğretmen ve idarecileri Halkevinde halkevi başkanının ricasıyla Vali Orhan Güvençin başkanlığında bir toplantı yapmışlardır.

Öğretmen ailesiyle daha yakından tanışmasına fırsat bulan bu toplantıda vali samimi bir konuşma yaparak öğretmenliğin ne kadar kutsi ve yüksek bir meslek olduğunu belirtmiş, memleket meseleleri ve her şeyin başında gelen gençliğin eğitimi ve yurda daha faydalı bir şekilde yetiştirilmesi konusu üzerinde konuşmuş büyüklerimizin hayatından örnekler göstermiştir.

üzere evden kovdular.

Sırtlanlar taze ölüleri nasıl beklerse, aile ve cemiyetten kovulan düşkünlere de öyle bekliyen randevucu bir cadı, onu evine aldı.

İşte, şu masa başında, züppe delikanlı ile türlü hoppalıklar yaparak konuşan bu kız, evvelce kendi zevki için yabancı kollara bıraktığı vücudu ile, şimdi hayatını kazanmak mecburiyetinde kalan zavallı ve iğrenç bir fahişeden başka bir şey değildir.

Çok samimi bir hava içinde geçen bu konuşmadan sonra misafirler büfeye davet edilerek kendilerine çay ve bisküi ikram edilmiştir.

Greko-Romen güreş teşvik müsabakaları :

12 Ocak 947 pazar günü Evimiz salonunda Greko-Romen güreş teşvik müsabakaları yapılmıştır.

Vali, general, misafir Trabzon valisi ve meraklı bir kalabalığın alâka ile seyrettiği müsabakalar büyük bir intizam içinde yapılmış ve çok heyecanlı olmuştur. Birincilere hediyeler verilmiştir.

Namık Kemal gecesi :

Dil-Edebiyat ve temsil kollarının beraberce hazırladıkları Namık Kemal gecesi 24-25 ocak günü akşamları evimiz salonunda yapılmıştır. Çok büyük bir kalabalık huzurunda yapılan temsil her iki gecede de fevkalâde parlak ve heyecanlı olmuştur.

Evimiz başkanı Emin Hekimgil gelenlere teşekkür ettikten sonra geceyi hazırlayanları tanıtmış, Silistire mühasarasının tarihi ehemmiyetini belirten heyecanlı bir konuşma yapmıştır.

Niyazi Çepni Namık Kemal'in milliyetçiliğini ve bu uğurda çektiği ıstırapları, mücadelelerini anlatmış, Ridvan Dikmen büyük vatanperver meşhur Vatan kasidesini okumuştur. Bundan sonra Kemal'in Vatan yahut Silistire adlı piyesi başarı ile temsil edilerek bütün seyircileri heyecana getirmiştir.

Halk ve milli müzik konseri :

Evimiz Sosyal yardım kolu yararına olarak bir müddettenberi hazırlanan büyük halk müziği konseri 15 ve 16 şubat 947 cumartesi pazar günü akşamları halkevi salonunda verilmiştir.

Biletler çok evvelden satılmış bulunuyordu.

Dört kısımdan mürekkep zengin programı seçkin bir kalabalık takdirle takip etmiş, büyük bir istidat olan değerli ses sanatkarı Avni Ersin'in tath ve gür sesi, kendine has üslûbiyle söylediği her parça uzun uzun alkışlanmıştır. Bütün eserleri büyük bir anlayış ve duyuşla çalan Dr. Yakup Ozon İlyas Altan, Ferhat Türksü, Sabri Şengül, Mustafa Öztanır ve Mustafa Anttan mürekkep saz heyeti bilhassa takdir edilerek dinleyiciler müstesna bir gece geçirmişlerdir.

Sosyal menfaatler için uzun çalışma yorgunluklarına katlanan ve hattâ bu yüzden kendi işlerini ihmal edecek kadar feragat ve müzikseverlik gösteren arkadaşlarımıza takdir ve teşekkürlerimizi bir kerre de burada tekrarlarız.

Koro ve orkestra :

26 Ocak pazar günü lise öğrenci velilerinin toplantısında değerli müzik öğretmeni ve halkevi orkestra şefi Fikret İnselin yetiştirdiği 120 kişilik kız ve erkek öğrenci korusu halkevi orkestrasının refakatiyle çok beğenilen muhtelif koro eserleri söylenmiştir.

Halkevlerinin yıldönümü :

23 Şubat 947 pazar günü saat 15 te Halkevlerinin on beşinci yıldönümü halkevi salonunda büyük bir törenle kutlanmıştır. Vali Orhan Güvenç, Parti müfettişi Dr. Cemal Kazancıoğlu, parti başkan ve üyeleri, Halkevîliler, bütün müesseseler müdür ve başkanlarıyla bir çok ailelerle törende hazır bulunuyorlardı.

İstiklâl marşı ve genel sekreterin

Dergimiz aylık olarak çıkıyor

Halkevimizin kültür dergisi olan ve 1 ikinciteşrin 1935 yılındanberi iki ayda bir yayınlanan (19 Mayıs) dergimizi, bu aydan sonra ayda bir çıkarmaya karar vermiş bulunuyoruz.

Bir çok halkevleri tarafından çıkarılan benzerleri arasında yazılarının konu ve kalitesi, tertip, baskı ve kâğıdı cihetinden iyi bir mevki olan dergimizi daha faydalı ve daha zengin kılabilmek için yazarlarının iştirakile yapılan toplantıda şu esasları hedef tutmaya karar verdik :

1) Dergimiz 1,5 -2 forma olacak, ayrıca kapağı bulunacak, 25 kuruş fiyatla satılacaktır,

2) Folklör çalışmalarına, yurt ve memleket tetkiklerine, mahalli renk ve gelenekleri canlandıran yazılara daha fazla yer verilecektir.

3) Yazıların çeşitli olmasına bilhassa dikkat edilecek ve gelen yazılar bir heyetçe incelenerek dergiye konulacaktır.

4) Genç kalemlere ayrılacak sayfa ile gençlerin yazı yazma hevesleri teşvik edilecektir.

5) Uzun tetkikler olursa ayrıca broşür halinde çıkarılacaktır.

Bütün emelimiz, bu esaslar dairesinde çalışarak dergimizi, gördüğümüz takdir ve teşvike lâyık bir kalitede çıkarmaktır. Bunun için yazarlarımız kadar okurlarımızın yardımına da güveniyoruz.

Bize yazı gönderecek olanlardan ricamız yazılarını sayfanın bir tarafına ve okunaklı şekilde, kabilse makine ile yazmalarınıdır.

açış nutku Ankara radyosundan dinlendikten sonra halkevi başkanı Emin Hekimgil geçen bir yılın çalışmasını ve yeni yılın çalışma programını anlatmış, müteakiben halkevi gençleri sazla Milli havalar söylemiş ve arkadan milli oyunlar oynamıştır.

Samsun Halkevinin şimdiye kadar çıkardığı bütün eserler büyük bir massa üzerinde gelenlere teşhir edilmiştir.

Neşriyat Müdürü ve İmtiyaz sahibi : **Emin Hekimgil**

İl Matbaası — Samsun

Sanat Sistemleri

Ve

Ahmet Haşim'in sembolizmi

Yazan

Cemil Sena Ogun

Tefeyyüz Kitap evi tarafından 75 kuruş
fiyatla yayınlanmıştır.

SOVYETLER

*Emin Hekimgil'in İngilizceden tercüme
ettiği bu eseri okurlarımıza tavsiye ederiz.*

Fiyatı 60 kuruş kitapçılardan arayınız.

Pavl Geroldy

SEN ve BEN

Çeviren

Cemil Sena Ogun

Satış yeri Tefeyyüz Kitap evi

25 Kuruş